

ДЪРЖАВНА КОМИСИЯ ПО СТОКОВИТЕ БОРСИ И
ТЪРЖИЩАТА

АНАЛИЗ

**НА ДВИЖЕНИЕТО НА ЦЕНИТЕ НА ЕДРО НА
СТОКИТЕ, ТЪРГУВАНИ НА СТОКОВИТЕ ТЪРЖИЩА,
ЗА ПЪРВИТЕ ШЕСТ МЕСЕЦА НА 2011г.**

София, юли 2011г.

СЪДЪРЖАНИЕ:

УВОД	3
1. МЛЕЧНИ ПРОИЗВЕДЕНИЯ	5
А. Сирене	5
Б. Кашкавал	6
В. Краве масло	8
2. МЕСО, МЕСНИ ПРОИЗВЕДЕНИЯ	9
А. Пиле замразено, яйца	9
Б. Кайма, кренвирши	11
3. ОСНОВНИ ХРАНИТЕЛНИ ПРОДУКТИ	12
А. Захар	12
Б. Олио	14
В. Брашно	16
Г. Варива, ориз	17
4. ЗЕЛЕНЧУЦИ	20
А. Домати	20
Б. Краставици	22
В. Картофи, зеле	23
5. ПЛОДОВЕ	25
А. Ябълки	25
Б. Ягоди, череша	26
В. Праскови, кайсии	27
6. Движение на Индекса на Тържищните Цени (ИТЦ)	29
7. ИЗВОДИ	32

АНАЛИЗ

НА ДВИЖЕНИЕТО НА ЦЕНИТЕ НА ЕДРО НА СТОКИТЕ, ТЪРГУВАНИ НА СТОКОВИТЕ ТЪРЖИЩА В БЪЛГАРИЯ, ПРЕЗ ПЪРВОТО ШЕСТМЕСЕЧИЕ НА 2011г.

УВОД

Динамиката в изменението на цените на хранителните стоки е функция от няколко фактора, водещи до синергетичен¹ ефект: сезонност², климатични условия, конюнктурата на международните пазари, ценовата конвергенция³ в рамките на Европейската общност, търсенето и предлагането, влиянието на местните фактори и особеностите на българската пазарна икономика. Финансовата криза у нас се отрази върху доходите на населението, което доведе до свиване на потреблението. Макар и в по-малка степен, този фактор даде отражение и върху пазара на хранителните стоки.

Натрупаната база данни в ДКСБТ за движението на цените на едро на храните през последните единадесет години, дава възможност да се проследи развитието на пазара в нашата страна и да се направи ретроспективен анализ на движението на цените, преобладаващите тенденции и причините за тях.

През първите три месеца на 2011г. се наблюдава трайна възходяща тенденция при движението на цените на по-голяма част от основните хранителни стоки - захар, брашно, олио и млечни произведения. От месец март започва успокояване на пазара на храни, като цените на захарта и брашното се стабилизират, макар и на високото ниво от края на миналата година, а при цената на слънчогледовото олио се наблюдава траен спад. При движението на цените на плодовете и зеленчуците се наблюдават характерните за тези стоки сезонни колебания.

¹ Синергия - съвместно действие на няколко фактора, като крайният ефект от общото действие е по-голям, в сравнение с действието на всеки един поотделно.

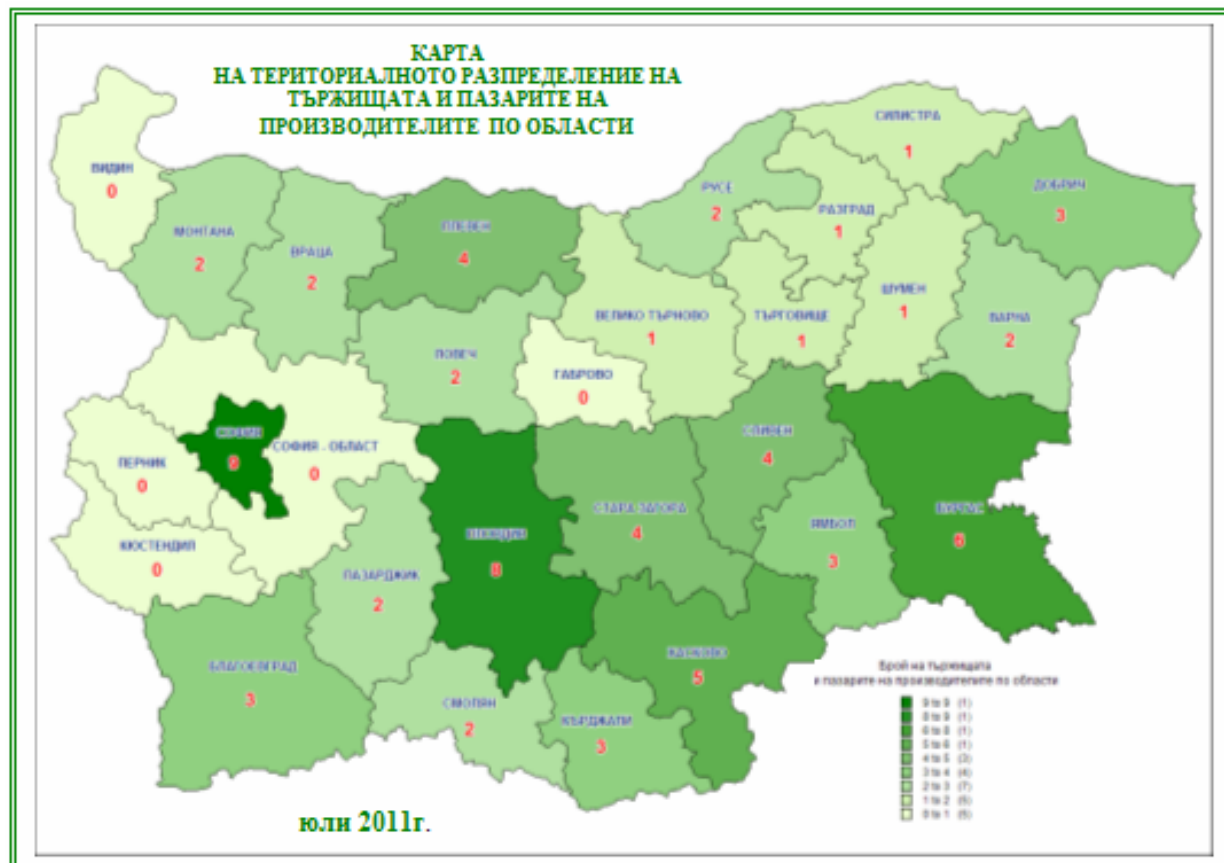
² Наблюденията показват, че при тези стоки се отчитат по-високи зимни цени и намаление на стойностите през пролетта и лятото, което е свързано с характера на производство, съхранение и предлагане на тези стоки.

³ Конвергенция - приближаване от английски език convergence

Анализът е направен на база на информацията за цените на едро на стоките, търгувани на стоковите тържища и пазарите на производителите в страната. (фиг.1, 2)

Фиг. 1 Карта на стоковите тържища и пазарите на производителите в България

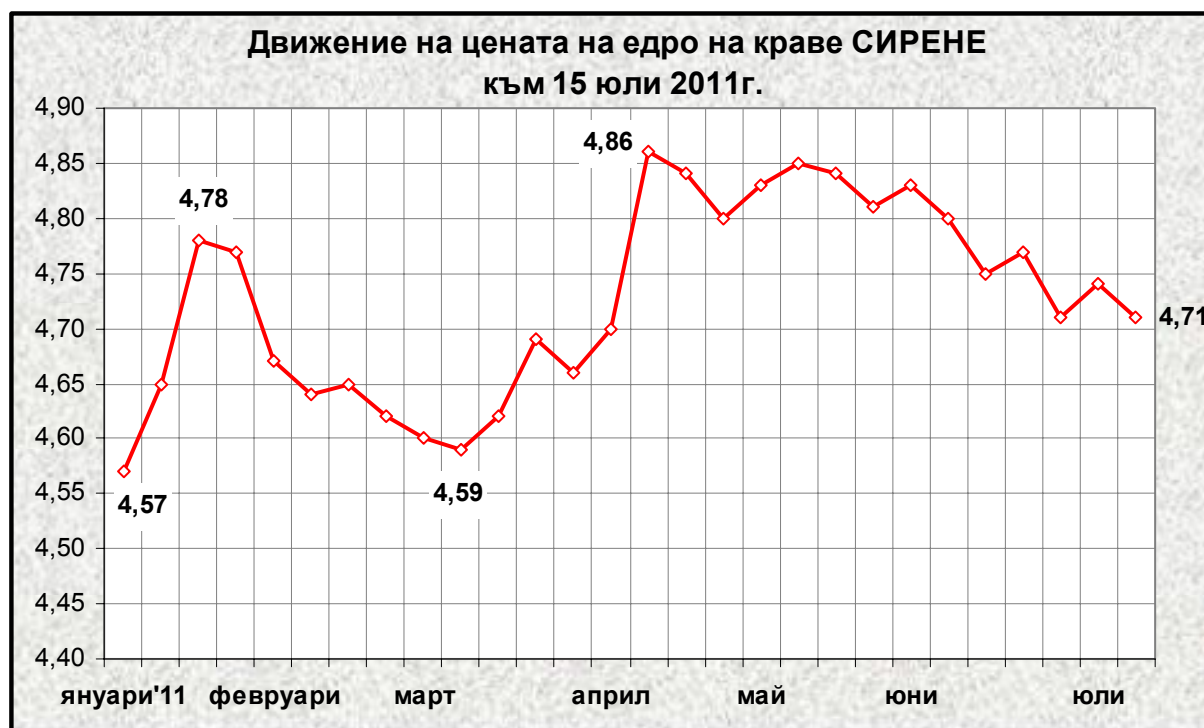

Фиг. 2 Териториално разпределение на стоковите тържища и пазарите на производителите

1. МЛЕЧНИ ПРОИЗВЕДЕНИЯ

А. Сирене

В началото на 2011г. цената на едро на кравето сирене стартира от ниво 4,57 лв./кг. През първите седмици на годината стойностите се повишават до 4,78лв./кг. Следва трайна тенденция на спад на цената на едро на кравето сирене, като през м. март са регистрирани най-ниските до момента нива – 4,59лв./кг. Поевтиняването на сиренето за този период е около 4%. Колебанията на кривата продължават и през следващите седмици, като цената на сиренето отново бележи ръст и през април то се търгува на стоковите тържища на цена на едро от 4,86лв./кг. В периода средата на април – средата на юли кривата има траен низходящ характер. За този период е отчетено намаление на стойностите с 3%. (фиг.3) След големия скок на цената на сиренето през лятото на 2007г., следва трайна тенденция на намаляване на стойностите с характерните сезонни колебания, която продължава до средата на миналата година, а в периода юни'10 – юни'11 се наблюдава плавно и постоянно движение на кривата нагоре.(фиг.4)

Фиг. 3

Фиг. 4

Б. Кашкавал

Стартирайки от ниво 10,23 лв./кг в началото на януари 2011г., цената на кашкавала рязко тръгва нагоре. След известно стабилизиране и намаление на стойностите, наблюдавани през февруари, от началото на март цената на кашкавала отново бележи траен ръст. През първата седмица на юни е регистрирана най-високата за последните години цена (10.70лв./кг). Поскъпването на кашкавала за периода 1 януари – 1 юни е около 5%. През м. юни и първите седмици на юли се наблюдава траен спад на стойностите, без да бъдат достигнати нивата от началото на годината. (фиг.5)

В резултат на рязкото покачване на цената на кашкавала през последните месеци на 2010г. и първите шест месеца на настоящата година, нивото на което стъпват стойностите в средата на 2011г. са най-високите, регистрирани за последните 11 години, като минават над нивото от лятото на 2007г.(фиг.6)

Фиг. 5

Фиг. 6

В. Краве масло

От началото на годината до средата на март цената на кравето масло непрекъснато расте и достига стойности, които са пикови за последните години. (фиг.8) Следва стабилизиране на кривата на ниво около 1.10 – 1.12 лв./бр. В края на юни и през първите седмици на юли се наблюдава слаба низходяща тенденция, но стойностите остават високи.(фиг.7)

Фиг. 7

Фиг. 8

2. МЕСО, МЕСНИ ПРОИЗВЕДЕНИЯ

А. Пиле замразено, яйца

В началото на 2011г. цената на едро на пилето тръгва от ниво 3.60лв./кг. През целия анализиран период, с известни колебания в двете посоки, кривата има слаб, но траен възходящ характер, като началото на тази тенденция се наблюдава още от началото на 2010г. (фиг.10) В края на месец юни 2011г. цената стъпва на ниво от 3,77лв./кг, като посъпването за периода от началото на годината е около 5%. (фиг.9)

Фиг. 9

Фиг. 10

В сравнение с предходните три години, през втората половина на 2010г. и първите шест месеца на 2011г. цената на яйцата се стабилизира на по-ниско ниво. (фиг.12) В началото на годината цената на яйцата стартира от ниво 0.15лв/бр. Покачване на стойностите с 1 ст. е регистрирано в средата на февруари. Кривата се задържа на това ниво до началото на м. май, когато има спад на цената и в средата на юни яйцата се търгуват на стоковите тържища на цена от 0.14лв./бр. В началото на юли отново има леко колебание нагоре и стойностите стигат до нивото от началото на годината. (фиг.11)

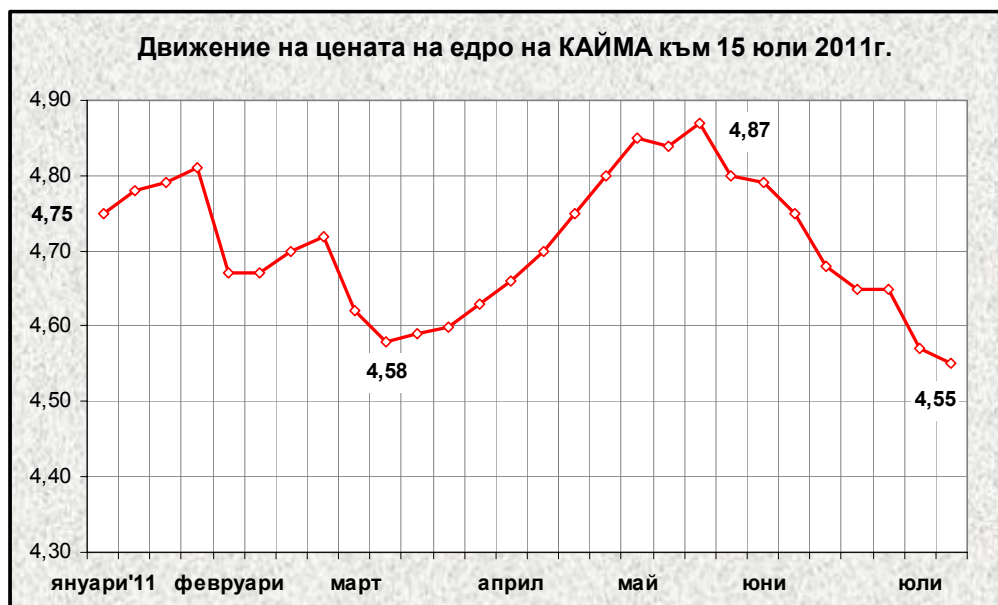
Фиг. 11

Фиг.12

Б. Кайма, кренвирши

През първите три месеца на годината кривата на цената на каймата има като цяло низходящ характер с известни колебания в двете посоки в диапазона 4.80 – 4.60лв./кг. Следва покачване на стойностите, като в средата на м. май цената стъпва на ниво от 4.87лв./кг. Ръстът на цената за този период е около 6%. От третата седмица на май се наблюдава траен спад и към средата на юли стойностите се стабилизират на ниво от около 4.55лв./кг. (фиг.13)

Фиг. 13

Аналогично е движението на кривата на цената на кренвиршите. От януари до края на март цената се движи надолу, като регистрираното поевтиняване на кренвиршите за този период е около 8%. През април и май се наблюдава покачване на цената и в началото на юни стойностите са с около 12% по-високи. През юни и началото на юли цената се стабилизира на около това ниво с известни колебания в двете посоки. (фиг.14)

Фиг. 14

3. ОСНОВНИ ХРАНИТЕЛНИ ПРОДУКТИ

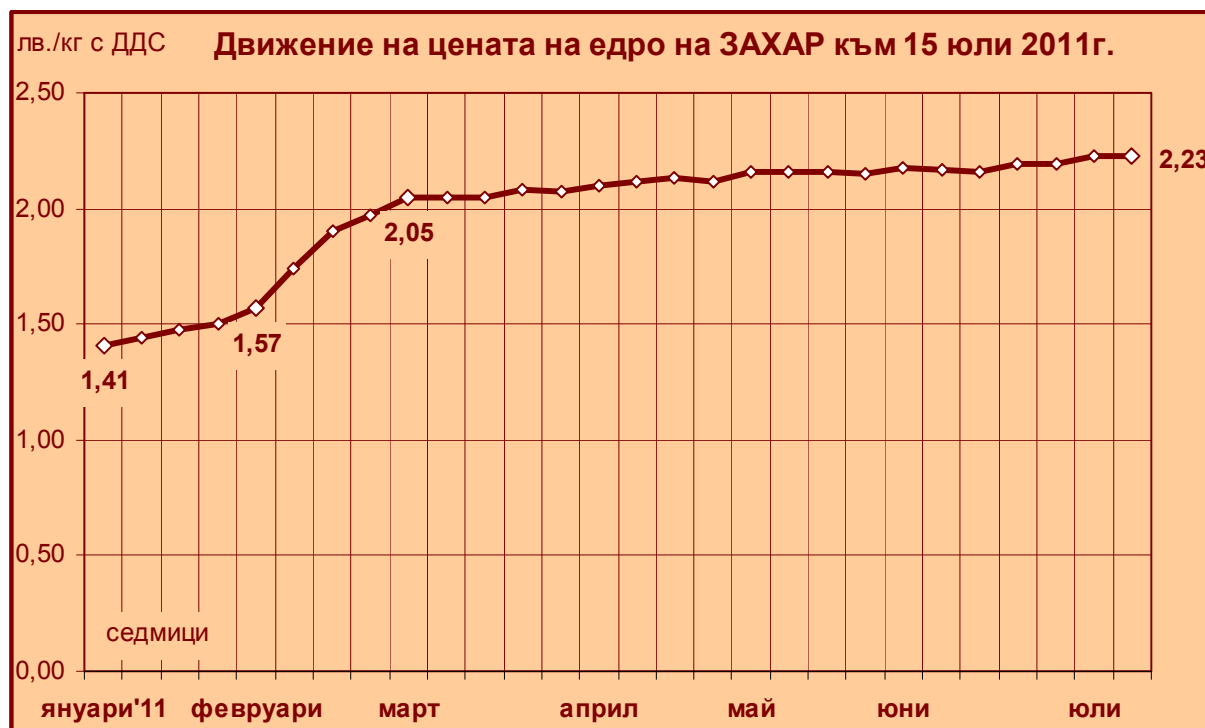
A. Захар

През първите шест месеца на 2010г. движението на кривата на цената на захарта запази тенденцията си от предходните две години. През втората половина на същата година се наблюдава покачване на цената на два етапа. Първият период на поскъпване е през юли и август, когато стойностите се покачват до ниво 1.34лв./кг. (фиг.16) През есента цената на захарта се стабилизира на ниво 1.32лв./кг, а от началото на ноември'10 се заражда трайна възходяща тенденция, която през първите два месеца на 2011г. придобива скокообразен характер. През м. март цената на захарта достига пикови стойности от 2.05лв./кг. През следващите месеци се наблюдава известно успокояване на пазара на захар. Възходящата тенденция се запазва, но кривата придобива плавен характер. През първите седмици на юли цената на едро на захарта стъпва на ниво от 2.23лв./кг. Поскъпването от началото на годината до средата на юли е 58%. (фиг.15)

От края на 2008 г. цената на захарта на Лондонската стокова борса започва да расте и в началото на 2010г. са регистрирани най-високите нива за последните години (753 долара/тон). Повишаването на захарта за периода декември 2008 г. – януари 2010г. е около 127%. През следващите няколко месеца на 2010г. кривата на цената на международния пазар тръгва рязко надолу и стъпва на ниво 448 долара/тон. Спадът на цената за този период е около 40%. Следва трайна стръмна възходяща тенденция, в резултат на която през м. февруари 2011г. цената на рафинираната захар на Лондонската стокова борса стига стойности, които са най-високите, регистрирани от 2003г. до сега. След достигането на пикови стойности на цената на захарта на международния пазар се наблюдава силен спад на стойностите, както на Лондонската стокова борса, така и на Нюйоркската стокова борса за нерафинирана захар. Отчетеният спад е около 30%. От началото на м. май посоката на кривата отново сменя посоката си и до средата на юли международната цена на захарта има трайна възходяща тенденция. Новото поскъпване от последните месеци на Лондонската стокова борса е около 50%. (фиг.17)

Аналогично е движението на цената на нерафинираната захар на Нюйоркската стокова борса, като стойностите през първите месеци на 2011г. се покачват с около 88% и стигат ниво от 35.31 цента/либра⁴. Следва силен спад на цената на нерафинираната захар и в началото на май тя се търгува на Нюйоркската стокова борса на цена 20.47 цента/либра. Последните два месеца и на тази борса е регистрирано нова покачване на цената с около 49%. (фиг.18)

⁴ либра=паунд=фунт 0.454кг

Фиг. 15

Фиг. 16

Фиг. 17

Фиг. 18

Б. Олио

. През цялата 2010г. кривата на цената на олиото има траен възходящ характер. През м. януари и февруари 2011г. кривата на стойностите продължават да вървят нагоре и през третата седмица на февруари цената стъпва на ниво от 2.85лв./кг. (фиг.19) Въпреки трайното поскъпване на олиото през 2010 и първите два месеца на февруари

2011г., стойностите остават под нивото от май 2008г. (фиг.20) Поскъпването за този период е около 11%. През следващите месеци на първото полугодие на 2011г. се наблюдава траен спад на стойностите и през юни цената се стабилизира на ниво от около 2.65лв./л. Поевтиняването за периода февруари – юни 2011г. е около 7%.

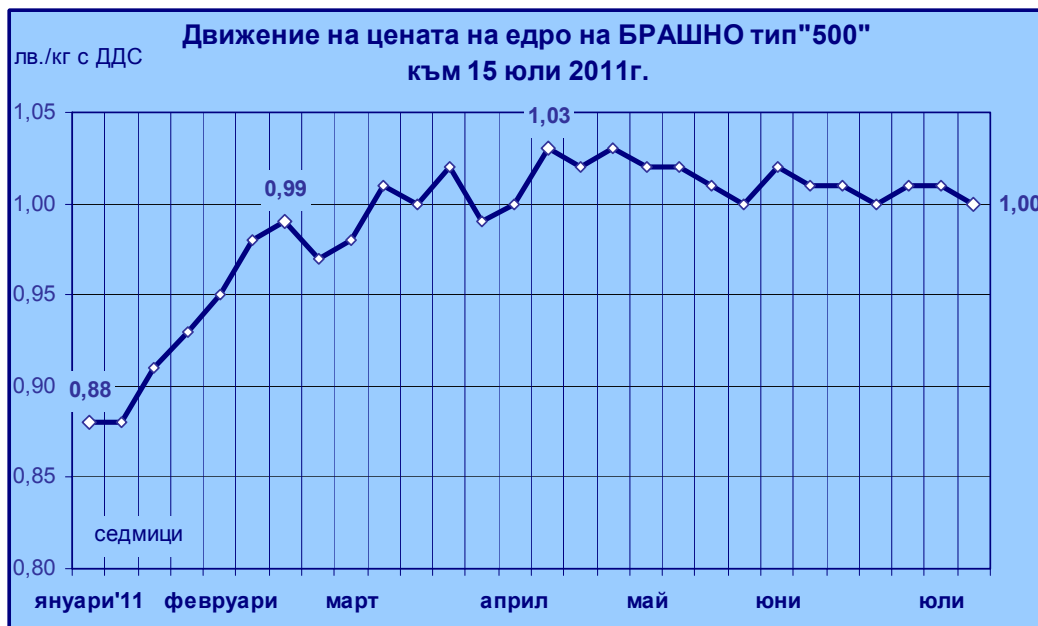
Фиг. 19

Фиг.20

В. Брашно

От средата на юли 2010г. се заражда плавна възходяща тенденция, която през м. август същата година придобива скокообразен характер и в началото на септември цената на брашното стъпва на ниво от 0.86лв./кг. Поскъпването на тази стока за един месец е 32%. През септември се наблюдава успокояване на пазара и кривата тръгва леко надолу, достигайки ниво от 0.81лв./кг. Още през м. октомври 2010г. започва ново покачване на стойностите. (фиг.22) Възходящата тенденция на цената на брашното от 2010г. се запазва и през първите месеци на 2011г. През втората седмица на април е регистрирана най-високата до момента цена – 1.03лв./кг. Поскъпването на брашното от началото на годината до м. април е около 17%. През следващите три месеца кривата се стабилизира на ниво от около 1.00лв./кг. (фиг.21)

Фиг. 21

Фиг. 22

Г. Варива, ориз

В периода 2005 – 2007г. се наблюдава трайна тенденция на поскъпване на варивата, а през втората половина на 2007 и първите месеци на 2008г. възходящият характер на кривата придоби скокообразен характер. През юни 2008г. бяха отчетени най-високите за последните 10 години стойности – 2.75лв./кг. Последва стабилизиране на цената, а през 2009г. се наблюдава спад на цената на фасула и лещата, без да бъдат достигнати нивата от 2007г. (фиг.23) През 2010г. се запазва низходящата тенденция на цената на фасула, а при цената на лещата се наблюдава покачване на стойностите.

През първите шест месеца на 2011г. цената на варивата е относително стабилна. Стойностите на фасула варират в интервала 2.25 – 2.35лв./кг, а на лещата – 2.30 – 2.45лв./кг.

Фиг. 23

През м. април 2008г. е регистриран скок на цената на ориза, в резултат основно от покачване на цената на ориза на международния пазар. (фиг.27) Кривата запазва възходящия си характер до края на същата година. (фиг.25) Поскъпването за този период е около 77%. През следващите две години кривата на цената на ориза има траен низходящ характер, като тенденцията се запазва и през първите два месеца на 2011г. От средата на февруари се наблюдава процес на постоянно покачване на стойностите. За периода февруари – юни е отчетено поскъпване на ориз с 16%. (фиг.24)

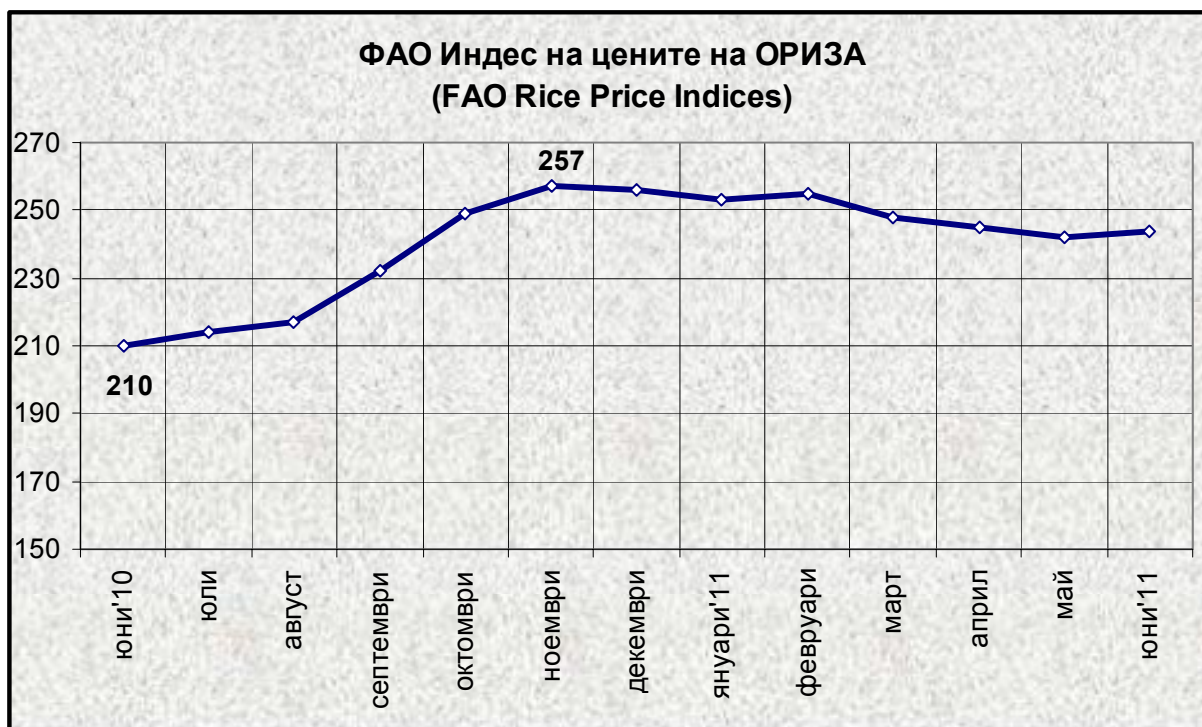

Фиг.24

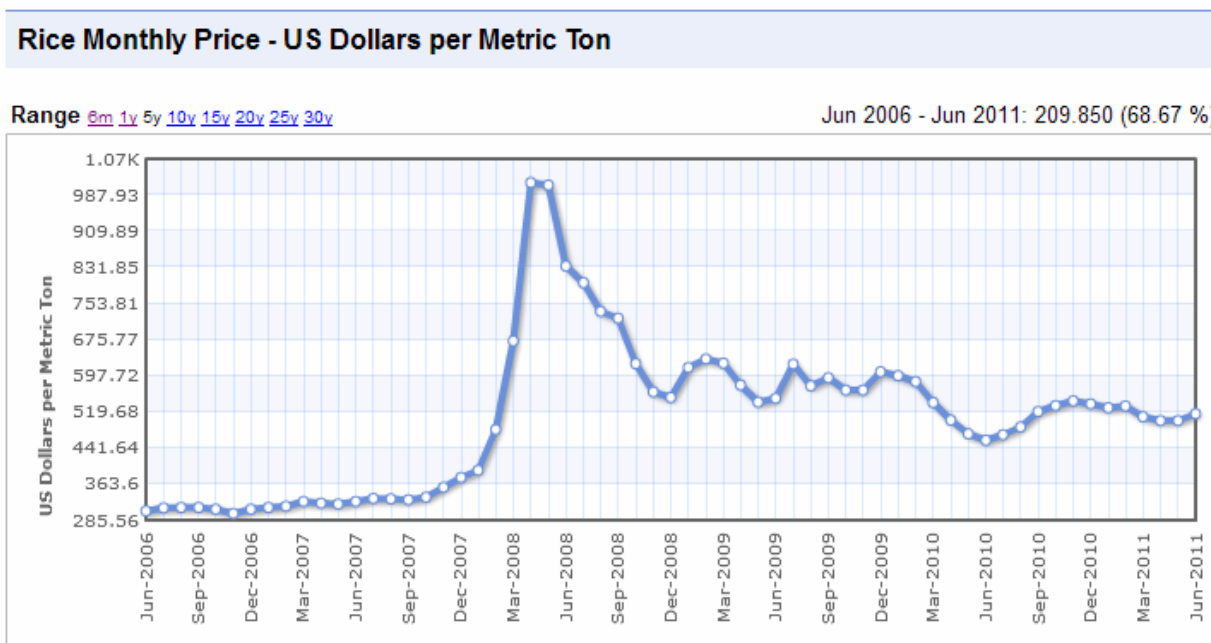

Фиг. 25

На международния пазар се наблюдава покачване на цената на ориза през лятото и есента на 2010г, когато стойностите на ФАО Индекса на цената на ориза⁵ се покачиха с около 22%. Слаб ръст на индекса е отчетен и през м. юни 2011г. (фиг.26)

Фиг. 26

Фиг. 27 Международна цена на ориз по данни от Международния валутен фонд

⁵ FAO rice price indices (Composition of Indices - Indica; Aromatic; Japonica)

4. ЗЕЛЕНЧУЦИ

Анализът на движението на цените на едро на зеленчуците през първите шест месеца на годината показва:

- Цените запазват характерните за пролетния сезон тенденции на намаляване на стойностите;

- Сравнителният анализ на цените през последните години илюстрира силното влияние на климатичния фактор, което води до чести колебания в двете посоки в зависимост от конкретните метеорологични условия;

- Цените на българските плодове и зеленчуци през по-голяма част от периода остават по-високи, спрямо цените на стоките от внос.

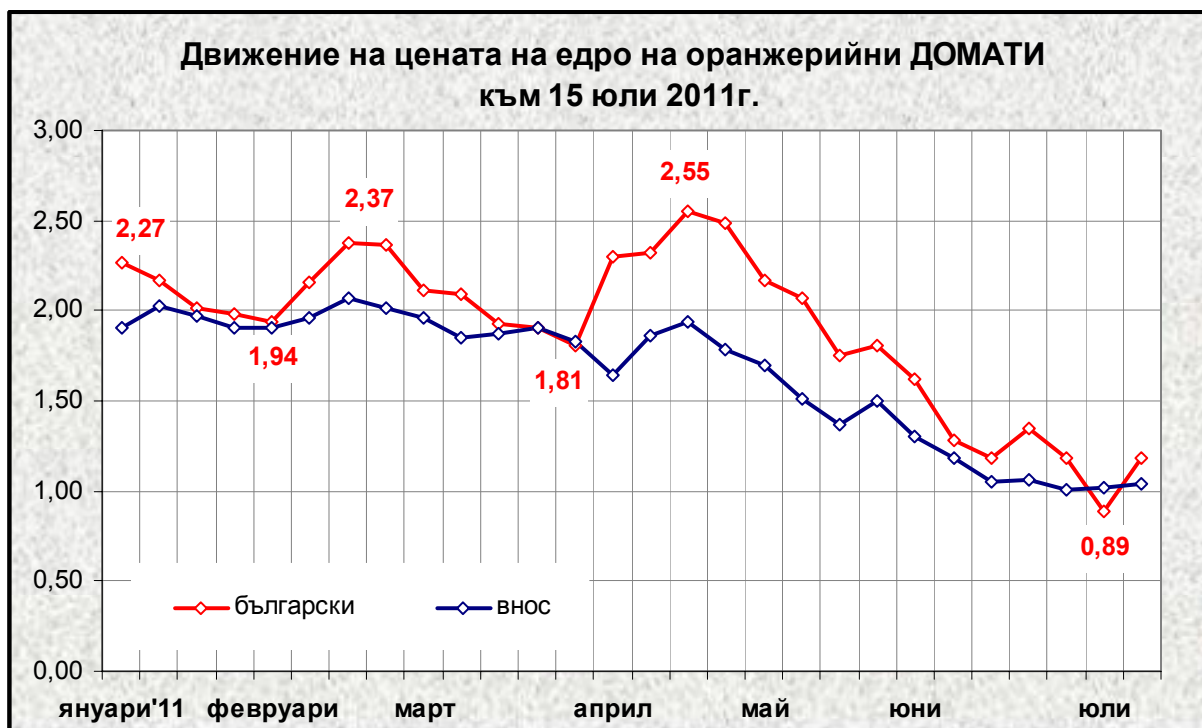
А. Домати

Кривата на цената на оранжерийните домати през първите шест месеца на годината следва характерната за сезона тенденция. (фиг.29)

В началото на 2011г. цената на оранжерийните домати стартира от ниво 2,27лв./кг. През първия месец на годината се наблюдава стабилизиране на стойностите, а през февруари цената се повишава до 2,37лв./кг. Ново повишаване на цената е регистрирано в средата на април, след което кривата трайно тръгва надолу и в края на юни цената стъпва на ниво от 0,89лв./кг. В началото на юли е регистрирано леко поскъпване на оранжерийните домати. (фиг.28)

Аналогично е движението на цената на вносните домати, като през по-голямата част от периода цената на вносните домати е по-ниска от тази на българските оранжерийни домати, като маржът между стойностите е най-голям през февруари, април и май и е в диапазона 15 – 25 %. В най-активния сезон на предлагане на български домати, цената на вносните се покачва, а предлаганите количества са незначителни.

Наблюденията от предходните години показват, че през май започва поевтиняването на оранжерийните домати, а през юни на пазара се появяват първите домати от открити площи. В зависимост от конкретните метеорологични условия, най-ниските цени на оранжерийните домати, отчитани през годините, са обикновено в средата и края на юли. (фиг.29)

Фиг. 28

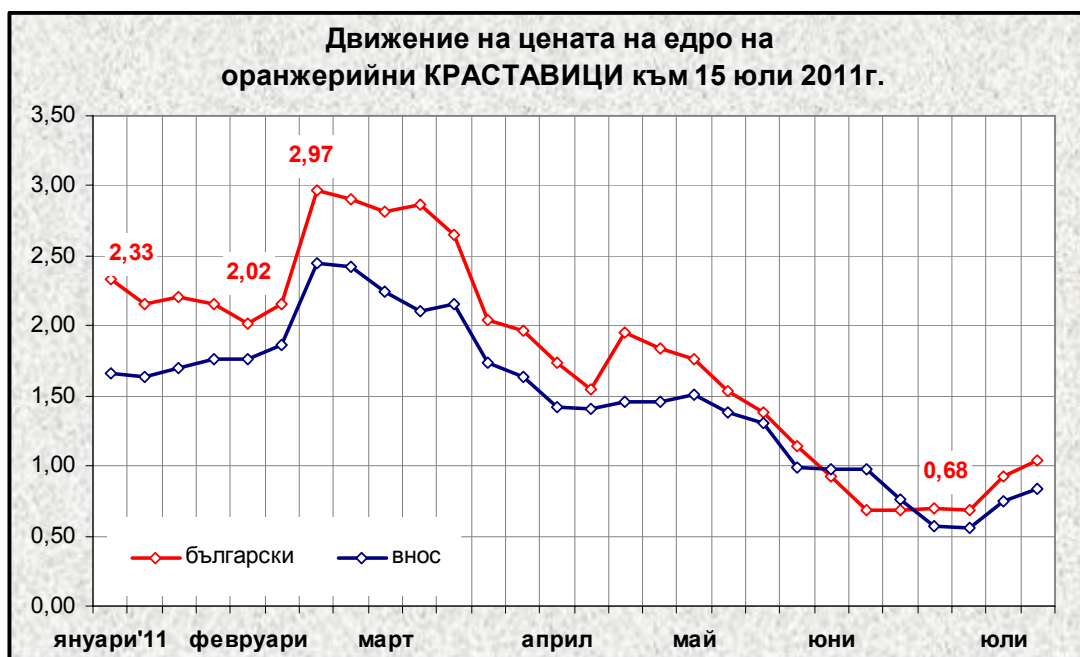

Фиг. 29

Б. Краставици

През първите шест месеца на 2011г. движението на кривата на цената на едро на оранжерийните краставици повтаря тенденциите от предходните години. (фиг.31) Най-високите зимни стойности са отчетени през м. февруари – 2,97лв./кг и те са на по-ниско ниво спрямо същия период на предходните две години. През следващите месеци се наблюдава траен спад на цената на оранжерийните краставици, като известни колебания се наблюдават през м. април. През юни са отчетени най-ниските до момента за тази година цени – около 0,68 лв./кг. (фиг.30)

Цената на вносните краставици през по-голяма част от периода е по-ниска, спрямо цената на българските, като надвишаване на стойностите са отчетени през първата половина на юни.

Фиг. 30

Фиг. 31

В. Картофи, зеле

От есента на 2010г. цената на едро на картофите се движи нагоре. Тенденцията се запазва и през първите пет месеца на 2011г. Стойностите, отчетени през втората седмица на май са най-високите, регистрирани за последните години. (фиг.33) Поскъпването на картофите от началото на годината до м. май е 52%. През втората половина на май и през юни цената на едро на картофите пада рязко и се стабилизира на ниво от 0.55лв./кг.

Като цяло цената на картофите се влияе както от сезонния фактор, така и от конкретните агро- и метеорологични условия през годината. (фиг.32)

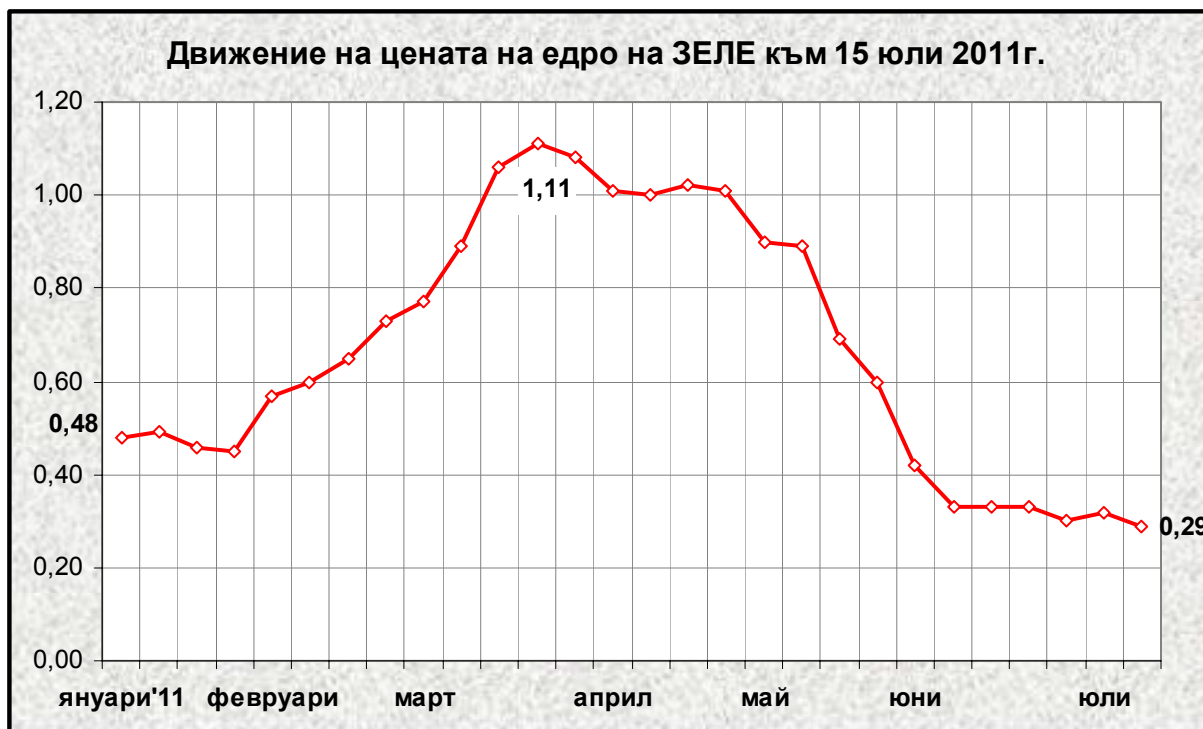

Фиг. 32

Фиг.33

Движението на кривата на цената на едро на зелето повтаря тенденциите от предходните години. Цената през зимата и пролетта се качва, а през лятото започва да пада. (фиг.35) През първото полугодие на настоящата година най-високи стойности са регистрирани в средата на м. март – 1,11 лв./кг и те са на по-високо ниво спрямо стойностите за същия период на 2010 и 2009г. От средата на март започва траен спад на цената на зелето и в началото на юни се стабилизира на ниво от около 0.30 лв./кг. (фиг.34) Тези стойности се доближават до най-ниските стойности, отчетени през лятото на предходните две години.. (фиг.28)

Фиг. 34

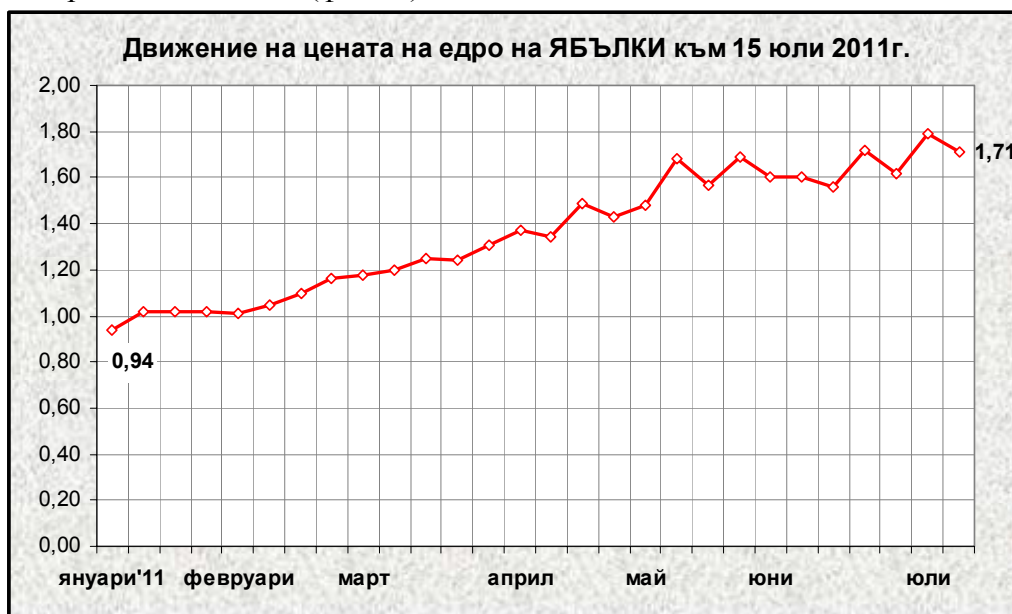
Фиг. 35

5. ПЛОДОВЕ

А.Ябълки

Цената на едро на ябълките през първите месеци на 2011г. се движи трайно нагоре, като известно стабилизиране на стойностите се наблюдава през май и юни. Поскъпването на ябълките от началото на годината до началото на м. юли е около 90%.(фиг.36)

Наблюденията от предходните години показват, че върху движението на цената на ябълките силно влияние оказва сезонния фактор. С изчерпването на продукцията от старата реколта, стойностите се покачват и през летните месеци цената на ябълките е най-висока, а през есента и зимата цената пада. През настоящата година сезонното поскъпване на ябълките е по-силно изразено в сравнение с 2010 и 2009г. и по-слабо изразено в сравнение с 2008г.(фиг.37)

Фиг. 36

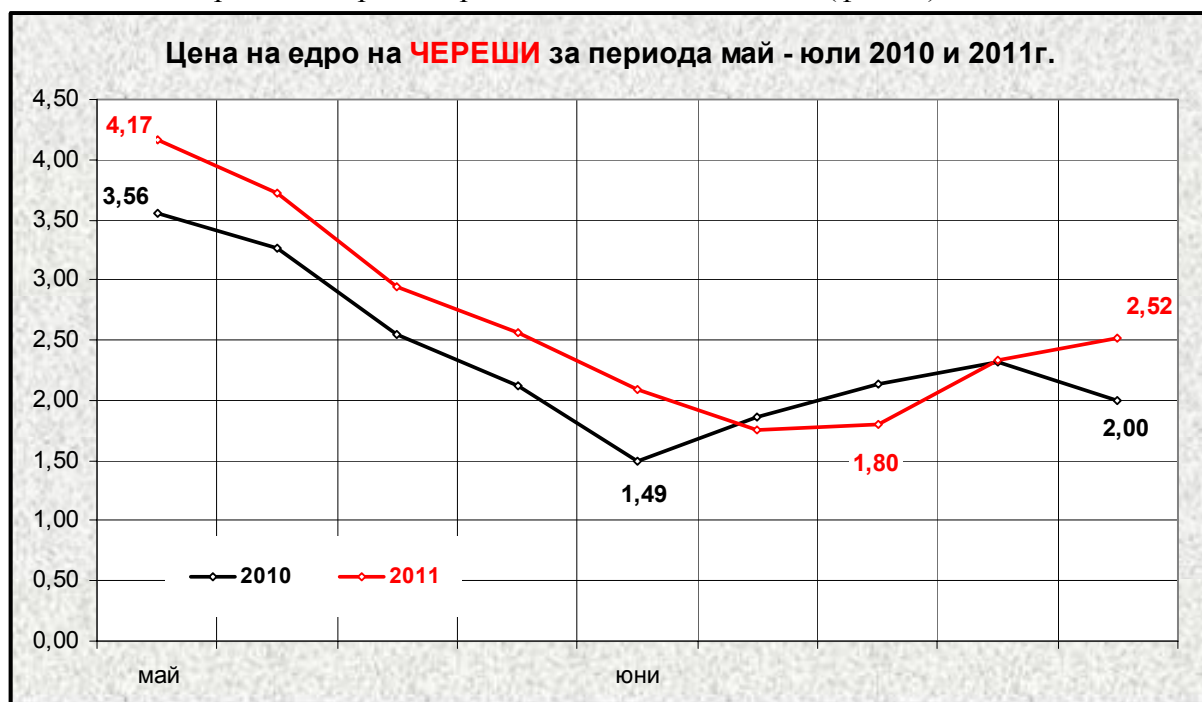

Фиг. 37

Б. Ягоди, череши

През май и юни е активният сезон на предлагане на пазара на български череши и ягоди. В началото на сезона цената им стартира от по-високо ниво и през следващите седмици се наблюдава трайна тенденция на намаляване на стойностите. Цените на черешите и ягодите, освен че имат изцяло сезонен характер, силно се влияят от конкретните климатични условия.

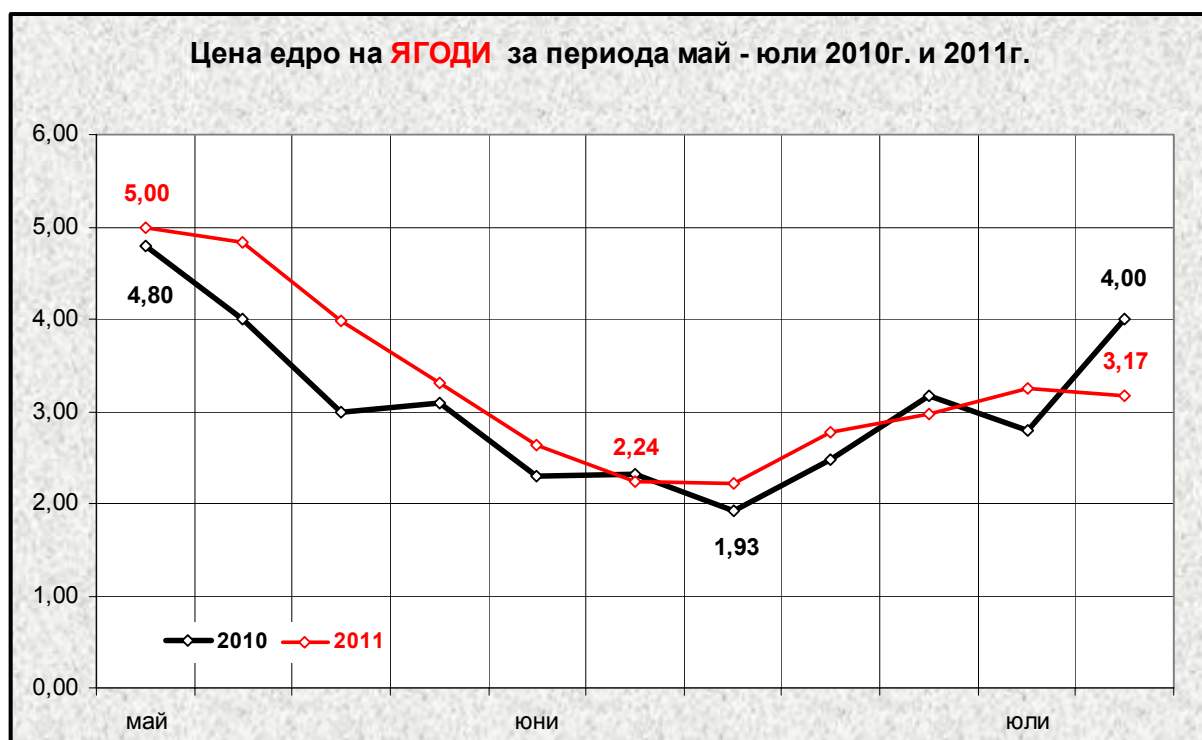
От началото на май 2011г. цената на черешите стартира от ниво 4,17лв./кг. През следващите седмици кривата плавно се движи надолу, като минималните стойности са регистрирани през първите седмици на юни. В края на активния сезон цената отново тръгва нагоре и в края на юни тя е 2,52лв./кг. (фиг.38)

Фиг. 38

През първите две седмици на м. май цената на ягодите е висока и се движи в интервал 4,80 – 5,00лв./кг. Следва бързо поевтиняване на ягодите, като най-ниските цени са през втората и третата седмица на юни. С постепенното изчерпване на предлаганите количества през юни, кривата тръгва нагоре и се стабилизира в края на сезона на ниво около 3.17лв./кг. (фиг.39)

В началото на активния период на предлагане на череши и ягоди през тази година, цената им остава по-висока спрямо същия период на миналата, а през останалия период от врем кривата се доближава до стойностите от периода май-юни 2010г. (фиг.38 и 39)

Фиг. 39

В. Праскови, кайсии

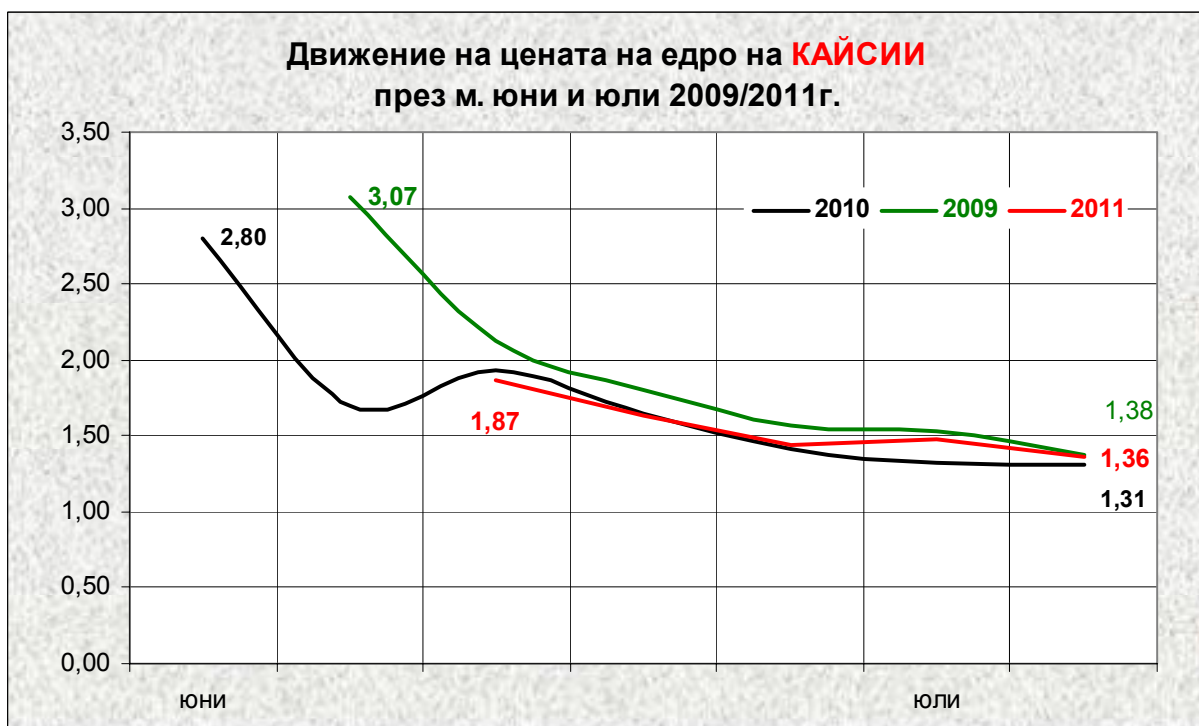
През юни и юли е активният сезон на предлагане на пазара на български праскови и кайсии. В началото на сезона цената стартира от по-високо ниво и през следващите седмици се наблюдава трайна тенденция на намаляване на стойностите. Цените на българските прасковите и кайсиите имат изцяло сезонен характер и силно се влияят от конкретните климатични условия. През 2011г. сезонът на активно предлагане на кайсии и праскови се характеризира със запазване на тенденциите от предходната година, но предлагането им на пазара започва с около две седмици по-късно в сравнение с 2010 и 2009г.

През втората седмица на юни цената на прасковите е 1,77лв./кг, към средата на юли тя пада до 1.19лв./кг., като намалението на стойностите е около 33%. (фиг.40)

Фиг. 40

Движението на кривата на цената на кайсиите е типично за сезона. През 2011г. тяхната цена стартира ниво 1,87лв./кг и през втората седмица на юли стига до ниво от 1.36лв./кг. (фиг.41)

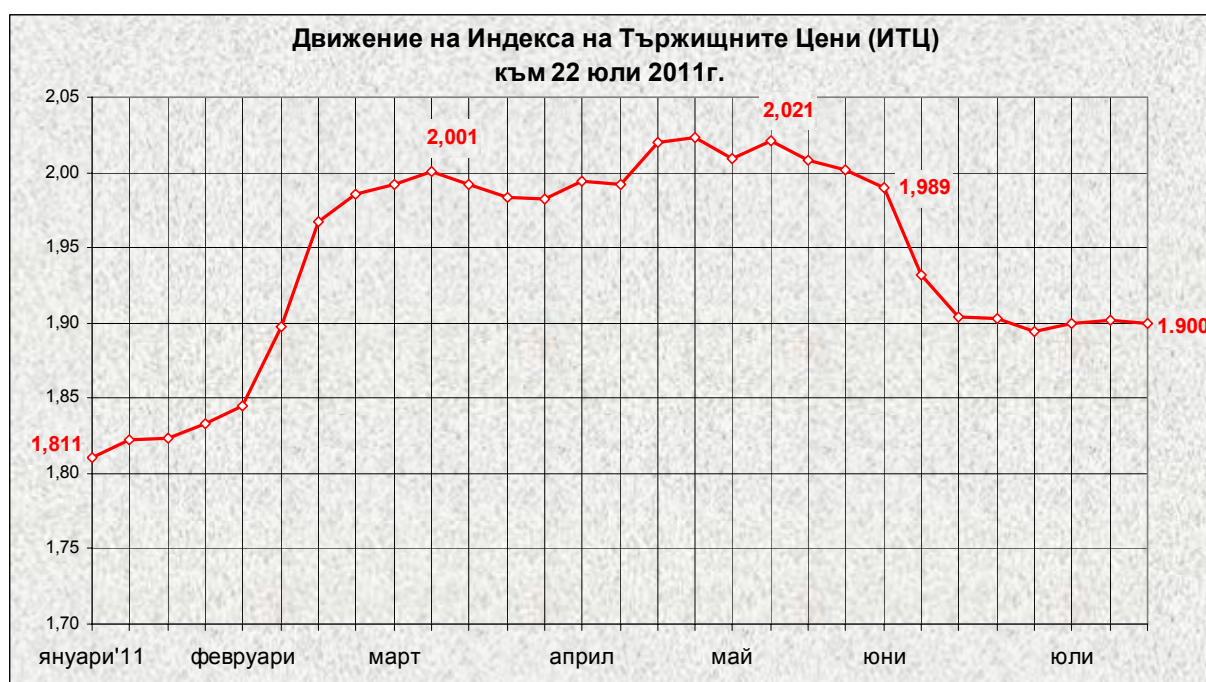

Фиг. 41

6. Движение на Индекса на Тържищните Цени (ИТЦ)

Фиг. 42

Фиг. 43

В началото на 2011г. Индексът на Тържищните Цени (ИТЦ) стартира от ниво 1.811 пункта. През януари кривата се движи плавно нагоре, а от началото на февруари възходящата тенденция се засилва. През този период се наблюдава значително поскъпване на основните хранителни стоки (захар, брашно, олио) и млечните произведения. В началото на март стойностите на индекса стъпват на ниво от 2.000 пункта, което спрямо началото на година е с 10% по-високи. Това са най-високите стойности на ИТЦ за периода на наблюдение на хранителните стоки от ДКСБТ. (фиг.42) Следва стабилизиране на кривата и до средата на м. май индексът се движи около това ниво. През пролетните месеци се наблюдава успокояване на пазара и кривата тръгва леко надолу. Причина за това движение на кривата на индекса в периода март – май е стабилизирането на цената на захарта и брашното, спадът на цената на олиото и лекото сезонно намаление на цената на млечните произведения. През м. май кривата се движи плавно надолу, а през м. юни низходящата тенденция се засилва. Намалението на стойностите на индекса за периода е около 6%. В края на юни и началото на юли кривата на индекса се стабилизира на ниво от около 1.900 пункта. (фиг.43)

Тенденциите при движението на индекса през първите шест месеца на годината повтарят наблюдаваните тенденции от предходните години, но стойностите, на които се стабилизира през тази година са на значително по-високо ниво.

Един от факторите, който силно влияе върху цените на стоките в нашата страна е конюнктурата на международните пазари. Цените на стоки като олио, захар, брашно, ориз и др. са силно зависими от борсовите цените на тези стоки на големите световни и европейски стокови борси.

Фиг. 44 Движение на ФАО индекса на храните за периода 1990 – юни 2011г.

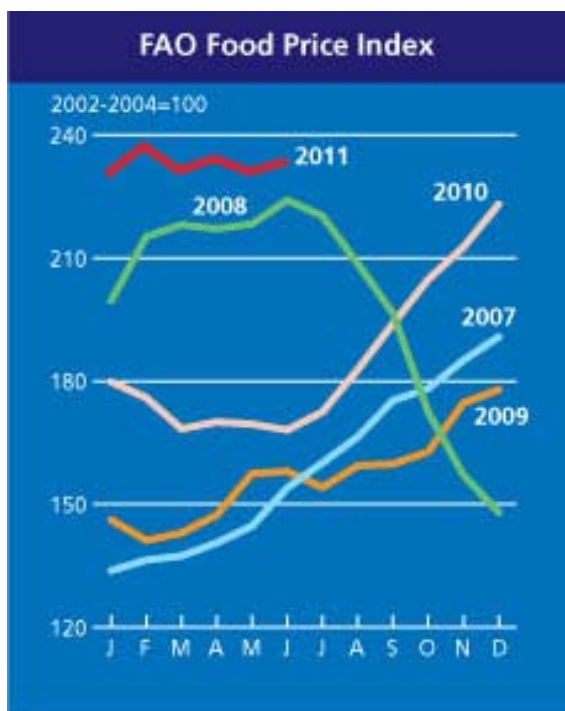
Индексът на цените на храните⁶ на Организацията за прехрана и земеделие на ООН (ФАО)⁷ стартира в началото на 2011г. от ниво 231 пункта и в края на юни се стабилизира на ниво 234 пункта. (фиг.44 и фиг.45)

⁶ FFPI – FAO Food Price Index

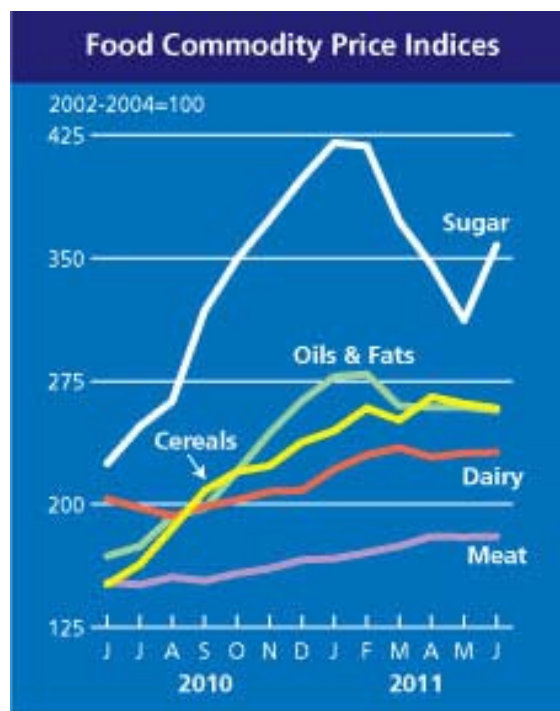
⁷ FAO – Food and Agriculture Organization United Nations

През юни 2011г. средната стойност на Индекса на цените на храните ФАО е 234 пункта, която е с 1% над стойността през м. май и с 39% над средната стойност на индекса през същия месец на миналата година. Най-високи стойности Индексът на цените на храните ФАО достига през м. февруари, когато стъпва на ниво от 238 пункта.

Движението на Индекса на цените на храните на Организацията за прехрана и земеделие на ООН отразява движението на международните цени на всички основни хранителни стоки и фуражи, които влизат в състава му⁸. (фиг.46)

Фиг. 45 ФАО Индекс на цените на храните

Фиг. 46 Индекси на цените на хранителните стоки

Индексът на ФАО на зърнените храни се стабилизира през юни на ниво 259 пункта, което е само с 1% по-високо от нивото през май, но спрямо същия месец на миналата година е със 71% по-високо. Лек спад през юни се наблюдава на индекса на растителните масла и мазнините, а индексът на млечните произведения се задържа на нивото от предходния месец. Лек ръст се наблюдава на индекса на месото, като по-значително увеличение на стойностите има при птичето месо (около 3%). Покачването на международната цена на захарта през м. май дава отражение върху движението на индекса на цената на захарта на ФАО, който в през юни е с 14% по-висок в сравнение с м. май.

⁸ В състава на ФАО индекса на цените на храните влизат: захар, зърнени култури, млечни продукти, масла и мазнини и месо.

7. ИЗВОДИ

От гореизложения анализ на движението на цените на едро на стоките, търгувани на стоковите тържища, през първите шест месеца на 2011 г. могат да се направят следните **изводи**:

1. Възходящата тенденция при движението на цените на захарта, олиото и брашното от края на 2010г. се запазва и през първите три месеца на 2011г. В периода април – юни пазарът на хранителните стоки се успокоява, като цената на олиото трайно се движи надолу, кривата на цената на брашното се стабилизира, а възходящата тенденция при движението на цената на захарта придобива затихващ характер.

2. В началото на годината цените на млечните произведения остават високи, след което се наблюдава слабо изразено, краткотрайно сезонно намаление и отново кривата приема възходящ тренд. От м. април при кравето сирене и от началото на м. юни при кашкавал "Витоша" се наблюдава траен спад на стойностите, като посоката на кривата на цената на тези млечни продукти се запазва до средата на юли. По-значителен ръст е регистриран при цената на кравето масло, като стойностите, достигнати през април са най-високите за последните години.

3. Цената на варивата през първото полугодие на 2011г. остават относително стабилни, а при ориза се наблюдава поскъпване с около 16%.

4. През по-голяма част от анализирания период цената на пилето има възходящ характер, а цената на яйцата остава на нивото от края на предходната година. По-чести колебания в двете посоки се наблюдават при движението на цената на едро на месните произведения. През април и май е регистрирано поскъпване на част от месните произведения, през юни цената на кренвиршите се стабилизира, а от средата на май цената на каймата има трайна низходяща тенденция.

5. Кривата на цената на плодовете и зеленчуците следва традиционните за тези стоки сезонни колебания. След по-високите зимни цени на оранжерийните краставици и домати, през пролетта и началото на лятото се наблюдава намаляване на стойностите. През по-голяма част от анализирания период цената на зеленчуци от внос остава на по-ниско ниво от цената на българските зеленчуци.

6. Движението на цените на българските плодове, които присъстват на пазара през този период на годината също следват типичната за тези стоки тенденция. Ягодите и черешите имат кратък период на предлагане и в началото на сезона техните цени са сравнително високи, след което те бързо намаляват, а след изчерпване на реколтата и намалените количества на предлагане на пазара, кривата отново тръгва нагоре. Същите тенденции се наблюдават при цената на прасковите и кайсиите, при които сезона на предлагане през тази година започва малко по-късно в сравнение с предходната година

7. Кривата на Индекса на Тържищните Цени до момента следва тенденциите, наблюдавани през предходните години, но стойностите в средата на 2011г. се стабилизират на значително по-високо спрямо същия период на 2010 година.